

RAMMANTTAKKAA...





## Helteet viimein ohi - eläköön helteet!

Tänä kesä on kärvistellyt ennätys-helteissä tai nautittu ihanasta lämmöstä, jokainen on kokenut helteet omalla tavallaan. Pitkän pakastalven jälkeen elohopea kiipesi juhannuksen jälkeen 25 asteeseen, välillä yli 30 asteen. Helteitä

riitti aina elokuun puoleen väliin asti. Yötkin olivat lämpöisiä, iltakymmeneltä mittari näytti joinakin iltoina vielä 26 astetta. Muistellaan näitä "ihania" hellepäiviä, kun mittari talvella laskee alle 30 miinusasteen.

Helle on totuttanut meidät uudenaiseen elämäntapaan. Ei olekaan pystynyt touhuamaan entiseen tapaan, vaan töiden lomassa on joutunut pitämään ylimääräisiä lepo- ja juomataukoja. Turha hötkyily on jäänyt. Heinäkuussa satoi yhtenä päivänä, 16 päivää, jolloin rakilalaisten piti lähteä yhdessä Itä-Kotkaan perinteiselle kesäretkelle. Sen jälkeen sadetta ei saatu kuin muutama pisara, metsäpalovaroitusta oli voimassa elokuun viimeiselle viikolle, jolloin tuli sateet kovien ukkosmyrskyjen mukana ja sää viileni.

Rakilan Kalarantaa on muutaman vuoden aikana kunnostettu ja rakennushanke on saatu loppuun. Rannan tuntumaan noussut Kota vihittiin käyttöön Juhannuksena. Haminan Syväväylän oikaisu- ja syvennystyöt ovat Itä-Kotkan lähistöllä jatkuneet yötä päivää. Tyynenä kesäiltana koneiden vaimeaa jylinää on voinut kuulla Mäntlahteen asti. Kerrostalon kokoinen valtava kaivuri näkyy Pitkille hiekoille tai vaikkapa Luuvinniemeen.

Sydänkylässä jatkuu vesijohtohanke. Halukkaita taloja on kartoitettu. Kaikki eivät vielä ole lähdössä mukaan, mutta uudet jätevesiasetuksen määräykset ovat tiukkoja, joten lisää liittyjiä saattaa vielä tulla. Mutkia matkaa tuo Museovirasto, sillä Sydänkylässä on useita Muinaismuistolain mukaisia Muinaisjäännösalueita.

Klamilan kalasataman asemakaavaehdotus on hyväksytty ja kaavan vahvistuksen jälkeen rannassa todennäköisesti alkaa rakentaminen, joka valmistuttuaan monipuolistaa alueen matkailutarjontaa. Sataman kuppeissa on jo suosittu vierasvenesatama uusine saunarakennuksineen.

Karjan kasvattaminen Sydänkylässä lisääntyy, sitä varten on Jorma Kyötikille myönnetty ympäristölain mukainen lupa. Eläinten pito EU:ssa ei ole aivan mutkatonta, kukaan ei noin vain voi alkaa navetassaan pitämään eläimiä. Vaaditaan monta lupaa ennen kuin voi aloittaa useamman kuin kolmen eläimen pidon. Tuntuu, että kaikelle toiminnalle tarvitaan nykyisin kasa erilaisia lupia. Jos haluaa pitää esim. yleisötilaisuuden tarvitaan mm. paloviranomaisten hyväksymä monisivuinen turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, ympäristötoimen päätös meluhaitasta sekä monisivuinen ilmoitus poliisiviranomaiselle yleisötapahtumasta ja päätös siitä. Eikä mikään ole ilmaista paitsi paloviranomaisten hyväksymä

turvallisuus- ja pelastussuunnitelma.

Mäntlahden keskustassa on taas yksi talo hiljentynyt, kun Kylätalkkari perheineen muutti Vilniemelle. Pyötsärentietä kävellessä voi vain muistella kaunista näkymää, kun tien oikealla puolella ennen Saskanpolkua oli kasvimaata ja taaempaan rinteellä kylätalkkarin lampaat söivät ruohoa. Nyt kasvimaata on pujopeltona. Mutta, elämä jatkuu, se vain muuttuu koko ajan.

Kylässä asuu edelleen aktiivisia toimijoita, vaikka talot yksi kerrallaan näyttävät jäävän loma-asunnoiksi. Tämän kesän ja myös tulevista tapahtumista olemme saaneet lukea paikkakunnan lehdistä. Rantaituvalla vietettiin jälleen antoisa kulttuuriviikko ja musiikkitarjonta ulotettiin Klamilaan asti Sydänkylän osakaskunnan tukemana. Kyläteatteri Marmutin Naamiot esiintyivät yleisön pyynnöstä Rantaituvalla Roots illassa sekä naapurikaupungin Kotkan torilla Soud of Art tapahtumassa. Missä seuraavaksi, kenties Viipurissa..?

Ensi kesänä vietettävän Sulo Mäkelä viikon tapahtumien järjestelyt ovat hyvässä vauhdissa ja miesnäyttelijöitä tulevaan näytelmään kaivataan kovasti. Syskuun 16. päivänä käynnistyy Toivolassa kansalaisopiston näytelmäkurssi ja siellä on vielä runsaasti tilaa. Jos ei ole ehtinyt ilmoittautua Kansalaisopiston toimistoon, ilmoittautumisen voi hoitaa myös Toivolassa ensimmäisenä kurssi-iltana 16.9. klo 18-20.30.

Lentopalloa ei helteen vuoksi ainakaan Rantaituvan kentällä pelattu kuin muutaman kerran. Elo-syyskuun vaihteessa pelit pääsivät taas vauhtiin, mutta syksyllä alkavat Kansalaisopiston tiistaiset jumpat Toivolassa, joten jos innostusta riittää ja säät sallivat, vaihdetaan lentopallopäivä.

Metsästyskausi alkoi elokuussa sorsastuksella ja jatkuu syyskuun viimeisellä viikonlopulla alkavalla hirvimetsästyksellä, joten sienestäjät olkaa varuillanne. Marjoja ei tänä kesänä metsästä juuri löytynyt, mutta kantarelleja on sateiden jälkeen löytynyt. Sateista riippuu, mikälainen sienisato saadaan. Paitsi sienet kaipaavat myös kaivot vettä, sillä vielä ei kaikilla ole kunnallista vettä.

Ihmisen aiheuttamasta ilmastonmuutoksesta on puhuttu useita vuosia. Ihmisiä on kehoitettu yksityisautoilun sijaan käyttämään julkisia liikennevälineitä. Se on hajasutusalueella mahdotonta, sillä kehittämisen sijaan joukkoliikennettä jatkuvasti supistetaan. Syksystä lähtien klo 19.25 Helsingistä Haminaan saapuva linja-auto ei enää arkisin, perjantaita lukuun ottamatta jatkakaan matkaa Virojoelle. Ilman omaa autoa ei työssä käyvä pärjää. Ajellaan kuitenkin nopeusrajoitusten mukaan ja vaikka vähän hiljempäinkin etenkin nyt syksyllä, kun hirvet ovat liikkeellä.

Mervi Hyppänen



# RANNANTAKAA...



## KAAKONRANTALAINEN KYLÄKULTTUURILEHTI ♦ XI VUOSIKERTA

Rannantaikaa väki ry:n jäsenlehti, sekä Sydänkylän ja Rakilan osakaskuntien tiedotus.

Julkaisija: Rannantaikaa väki ry  
Simonmäentie 18, 49840 Mänttälahti

Vastaava ja taiteija: Ilkka Ahmavaara  
p. 045 136 5882, erakko@dlc.fi

Toim.siht: Mervi Hyppänen (ent. Värrä)  
p. 044 506 0370, mervi.varri@dlc.fi

Paino: Solver Palvelut

[www.saunalahti.fi/rantai](http://www.saunalahti.fi/rantai)

ISSN 1795-1054

Tämä painos 300 kpl Ilmestyy kerran vuodenaikassa  
PANKKI: HSOP 550600-261550

Lehteen tulevat jutut pyydetään toimittamaan lehden toimittukseen ilmestymiskuukausien alussa:

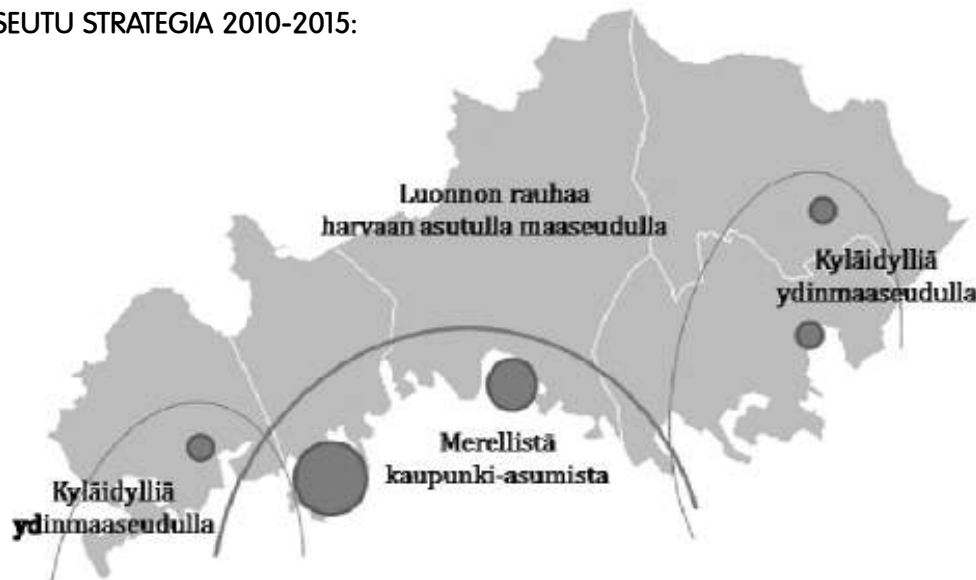
1. helmikuu 2. toukokuu 3. elokuu 4. marraskuu  
LÄHETTÄKÄÄ AINEISTONNE LEHTEEMME HYVISSÄ AJOINI!  
Ettei juttunne julkaisu jää seuraavaan numeroon.

## Asiaa tai ei - tässä numerossa:

- |   |  |
|---|--|
| s.2. Paraatikirjoitus, Mervi Hyppänen             | s.13. Viemärointi tietoutta                      |
| s.3. Seutustrategia 2010-2015                     | s.14-15. Kylä maailmassa 2010, IA                |
| s.4. Hollannin matkapäiväkirjaa, Aino Harju       | s.16. Sääsivu, IA                                |
| s.5. Prinsessa ja terminaattori, Susanna Korpela  | s.17. Keittomaali - punamulta, MH                |
| s.6. Kesäasukasilta kalasatamassa, Tuomo Peltola  | s.18-19. Mänttäläisten ja Pyötsäisten rannat. MH |
| s.7. Kyläteatteri Marmutit, MH                    | s.18. Sulo Mäkelä viikko, MH                     |
| s.8. Mänttäläisten jäteaste, MH                   | s.20. Tapahtumakalenteri ja ilmoitukset          |
| s.9. Uudet jätehuoltomääräykset                   | s.20. Historia hukassa, MH                       |
| s.10. Sydänkylän vesiosuuskunta, Eila Kärki       | s.20. Mänttäläisten uimaranta                    |
| s.10. Muinaismuistoja                             |  |
| s.11. Menoa Sydänkylässä, Tuomo Peltola           |  |
| s.11. Musoviraston sivuilta poimittua             |  |
| s.12. Jätevesien ITE viemärointi, Ilkka Ahmavaara |  |

*Thats all folks!*

### SEUTU STRATEGIA 2010-2015:



Kartta:  
Kotkan-Haminan  
seutustrategia 2010-2015  
Cursor

Merellistä kaupunkiasumista  
rantakyläin!

Maan aalto käy talon alta  
päin kaupungin kivijalkaa  
ja lattia vuotaa.

Kuva 9. Palveluverkon saavutettavuuteen ja tehokkuuteen  
liittyvät palvelurakennemallit

Ilkka Ahmavaara 1979

AINO HARJU:

## HOLLANNIN MATKAPÄIVÄKIRJASTA KEVÄÄLLÄ 2010

## TORSTAI 29.4.

Kahden ja puolen tunnin lentomatkaa Vantaalta kohti Amsterdamia edelsi muutaman tunnin matkustelu kotoa lentokentälle. Iltapäivällä alkoi "lomanen" Hki-Vantaalta Finnairin koneella Schipholiin, joka on Amsterdamin lentokenttä.

Matkantekoon torstaina ehti mahtua useampia kulkuneuvoja, joista viimeisin oli lentokenttätaksi, joka kuljetti meidät Schipholista ruuhkaisilla kaistoilla matkakohteeseemme Amsterdamiin aivan hotellimme Die Port van Cleven eteen. Hotellimme osoittautui keskeisen sijaintinsa vuoksi oivalliseksi omatoimimatkailijoille liikkua kaupungilla.

Majoittumisen jälkeen lähdimme alkuillasta jaloittelemaan vähän kaupungille ja saimme esimakua seuraavan päivän tunnelmista, jotka liittyivät kuningatar Beatrixin syntymäpäiväjuhlintaan. Koninnedag (30.4) on valtava katujuhla Amsterdamissa, liikenne ruuhkautuu ihmisten tungeksiassa kaduilla, oranssi on vallitseva väri kaikkialla. Ensimmäinen matkustuspäivä alkoi kuitenkin uuvuttua, joten iltakävely kaupungilla jäi verrattain lyhyeksi.

## PERJANTAI 30.4.

Kansan juhliessa kaupungilla lähdimme aamulla Keukenhofiin 30.4. on kansallinen vapaapäivä Alankomaisissa. Kaupunki ja koko maa on täynnä erilaisia juhlatilaisuuksia, esiintyviä bändejä sekä kuuluisia kirpputoreja. Hotellimme edessä olevat raitiovaunupysäkitkin olivat muuttuneet myyntipisteiksi. Julkinen liikennekään ei toiminut aivan normaalisti.

Pääsimme kuitenkin ihailemaan kuuluisaa tulppaanipuistoa. Olipa mahtava paikka, hehtaarimäärin erilaisia istutuksia ryhmiteltyinä värisävyittäin ja lajikkeittain. Tänä vuonna oli teemana Venäjä. Keukenhof oli auki yleisöllön 18.3.-16.5., joten ajoituksemme oli aivan kohdallaan ja kukkaloisto parhaimmillaan. Sääkin suosi puutarhapäiväämme, pieni het-

kellinen sade vain piristi. Kiipesimme tuulimyllyynkin, josta aukeni eteemme valtavat kukkaniityt, tosin hiukan harmaampana sateen johdosta. Olihan päivä jo tarjonnut värikästä silmänruokaa, josta voisi nauttia toisenkin kerran.

Perjantapäivä oli sopiva päivä viettää rauhallisemmissa merkeissä poissa kaupungin hulinoista, joka jäljistä päätellen ohitti varmasti suomalaisen vappujuhlan.

## LAUANTAI 1.5.

Vilkaisu hotellin ikkunasta kadulle tuotti yllätyksen. Illan roskainen katu oli aamuun mennessä muuttunut yllättävän siistiksi. Joten taas matkaan. Nyt oli tarkoitus viettää aikaa kaupungilla nähtävyyksiä katsellen. Heti kymmeneltä olimme odottelemassa pääsyä Rijksmuseumiin ja onnistuimme pääsemään sisälle muutamassa minuutissa. Julkisivulta goottilainen Rijksmuseum on kaupungin kuuluisimpia nähtävyyksiä. Museo on kuitenkin liian suuri kerralla katsottavaksi. Sen alankomaalaista taidekokoelmaa pidetään maailman parhaana. Yksi mieleen jäävistä teoksista oli Vermeerin "Keittiöpiika" (1658).

Rijksmuseumissa pääsi ihailemaan myös muutaman metrin korkuisien nukkekotien interiöörejä (sisäkuvia). Parin tunnin kiertely museossa houkutteli jo Museoaukiolle nauttimaan Cobra Cafe'n maukasta omenapiirakkaa kahvin kera.

Lauantai-iltapäivä jatkui aurinkoisena ja sää oli sopiva kanavaristeilylle. Kanaviensa ansiosta Amsterdam on saanut lempinimen "Pohjolan Venetsia". Alun perin kanavat rakennettiin tavara- ja matkustajaliikennettä varten, mutta nykyisin ne ovat mainio väylä katsella kaupungin nähtävyyksiä ja arkielämää.

Amsterdamin vauraus alkoi kasvaa 1600-luvulla, jonka seurauksena kanavien varsille aloitettiin rakentaa eri tyyliä edustavia taloja. Kanavatalojen omistajat antoivat rakennuksiin oman leimansa. Tämä näkyy lähinnä mm. päätykolmioissa, oviau-

koissa, vaihtelevissa ikkunoissa ja koristelistoissa.

Risteilyn jälkeen voikin rauhasa katsella amsterdamilaiten lauantai-illan viettoa, kanavien varsilla istuskelevia kaupunkilaisia, iloista ruppattelua, jatkuvia polkupyöräilijöiden virtoja joka suunnalta.

Anne Frankin koti nähtiin vain ulkopuolelta pitkien kiemurtelevien ihmisjonojen odotellessa sisäänpääsyä.



Vermeer, Keittiöpiika. Maalaus on mielenkiintoinen ja sitä voi tutkia tarkemmin internetissä, mm. Wikipediassa.

## SUNNUNTAI 2.5.

Sateinen sunnuntai-aamupäivä sopi hyvin toiseen museovierailuun. Nyt oli vuorossa van Gogh Museum, johon olimme varanneet liput jo edellisenä iltana hotellin vastaanotosta. Vincent van Goghin tähtimaalauksiin kuuluu "Auringonkukka maljakossa" (1888), jossa taiteilija on käyttänyt voimakasta keltaista ja vihreää. Samaa aihepiiriä sivuaa maalaus "Perhosia ja unikkoja". Myös "Omakuva olkihatussa" on näkemisen arvoinen.

Vielä yksi paikka, jossa täytyi pistäytyä, vaikka sade tuntui vain yltyvän: tori, jossa myytiin mitä erilaisimpia kukkasipuleita. Mukaan muutama kukkasipulipussi ja sitten hyvästi Amsterdamille. Dag Amsterdam, näkemiin Amsterdam.

Aino Harju

## PRINSESSA JA TERMINAATTORI – SISARUKSET VAILLA VERTAA

Viime vuoden äitienpäivänä – joka minulle oli ensimmäinen äitinä- sain tietää, että olin jälleen tulossa äidiksi. Poikani Jasu oli vajaan vuoden ikäinen, huono nukkumaan, kova itkemään ja kaikessa ihanuudessaankin niin vaativa, että puolentoista vuoden ikäerolla syntyvään sisarukseen oli ristiriitaista suhtautua; kuopus oli kovasti toivottu, mutta ilmoitti tulostaan niin pian että kokemukset esikoisen kanssa eivät vielä oleet saaneet aikaa kultaamaan muistoja. Myös synnytys jälkikomplikaatioineen oli ollut kova koettelemus, enkä ollut täysin vakuuttunut siitä, että selviäisin enää toisesta samanlaisesta.

Varautuminen pahimpaan kuitenkin ilmeisesti kannatti, sillä jo raskausaikana huomasi, ettei kaksi samoista lähtökohdista tehtyä olekaan kaikessa samanlaiset. Odotuksesta puuttuivat ne vaivat mitkä esikoisen kanssa olivat olleet, mutta uusi tuli tilalle, kun minulla todettiin raskausdiabetes. Kuukaudet sujuivat kuitenkin niin huomauttamatta, etten yleensä edes muistanut olevani raskaana. Laskettu aikani oli 10.01.10, ja koska Jasu syntyi kaksi päivää etuajassa pelkäsin synnytyksen käynnistyvän jo viime vuoden lopulla. Turha oli sekin huoli; kuopukseni meni 10 päivää yli. Synnytys kuitenkin noudatti samaa kaavaa: edellisellä kerralla nopea eteneminen yllätti kättilöt enkä ehtinyt saada kivunlievitystä – tällä kerralla sairaalan henkilökunta epäili minua kun kerroin synnyttäväni aivan kohta, enkä valitettavasti ollut väärässä, sillä tyttärentäni näki maailman vain 10 minuuttia sairaalaa saapumiseni jälkeen.

Olin etukäteen myös epäillyt saavani jälleen pojan, joten kesti hetken ennenkuin uskoin etteivät kättilöt valehdelleet minulle sanoessaan synnyttäneeni tytön (tällä kertaa en ollut halunnut tietää sukupuolta etukäteen). Uskotuani onneni todeksi sain vihdoin itselleni myös oman prinsessan.

Heti ensi päivästä lähtien Sinna on osoittautunut paitsi sukupuoleltaan niin myös luonteeltaan erilaiseksi kuin isoveljensä; vastoin odotuksiani tyttäreni on osoittautunut rauhalliseksi ja tyytyväiseksi vauvaksi. Siinä missä Jasu edelleen huutaa jos ei saa huomiota osakseen Sinna viihtyy paljon omisissa oloissaan ja vahtii sieltä muiden touhuja. Vierastamisen suhteen Sinna kuitenkin osoitti kovemmin tunteitaan kuin Jasu, joka itki vain muutamia ihmisiä. Pikkusisko parahti neuvolakäynnilläkin niin kovaan itkuun, että neuvolan täitimme päätti lopulta jättää tutkimukset kesken.

Kesäkuussa kaksi vuotta täyttänyt Jasu on edelleen yhtä lujatahtoinen kuin vauvana, minkä lisäksi myös pikkusiskon syntymä sekä uhmaikä (jota

nykyään tahtoiäksi kutsutaan) värittävät hänen käytöstä. Kotimme lukitut kaapin ovet, turvaporit, irrotetut sulakkeet, nurin käännetyt tuolit, pystyyn ruuvatut ovenkahvat, köytetty TV, yms. ovat lähinnä vain hidaste hänen toimilleen – Jasu on aina ollut ikäisekseen hyvin kekseliäs, ja saatuaan tuolit nostettua ylös hän saattaa esim. kiiwetä laittamaan mikron päälle (hänelle leikkimielellä annettu lempinimi Terminaattori on hyvin kuvaava). Paitsi rajoja koetteleva käytös niin onneksi myös sydämet sulattava luonne on osa Jasun persoonaa; esim. tällä hetkellä häneen iskee usein ”halipula”, jolloin hän haluaa niin tunteella että aiempi pinnan kiristymisen unohtuu. Todella puheliaana luonteena Jasu myös naurattaa usein paikalla olijoita sanomisillaan, ja sille päälle satuessaan myös tekemisillään. Sinna-sisko nauraa usein veljensä puuhille, vaikkei aina olisi syytäkään, minkä lisäksi hyväntuulinen Sinna nauraa melkein mille vaan huomattessaan että hänetkin on huomattu.

Erilaisista luonteistaan huolimatta sisaruksia yhdistää ainakin ulkonäkö; usein ensikommentti heistä kuuluu ”Kyllä huomaa, että he ovat sisaruksia”, ja tuplarattailta kulkiessani heitä on joskus ikäerosta huolimatta luultu jopa kaksosiksi. Mutta ennen kaikkea yhteistä heille on se, että molemmat ovat yhtä rakkaita!

*Susanna Korpela*

PS: Jasu alkoi nukkua yöt vasta kahden vuoden iässä; ensimmäisen vuoden väsymys esikoisen kanssa ei ollutkaan mitään verrattuna siihen, kun aloin valvoa kahden lapsen kanssa!



# KESÄASUKASILTA KALASATAMASSA MENI LUPSAKASSA TUNNELMASSA 2.7.2010



Kyläläisten ja kesäasukkaiden ilta pidettiin Klamilan Kalasatamassa heinäkuun toinen päivä. Tilaisuuteen osallistui noin 200 henkilöä. Juontajana toimi Rauno Vaherva ja kunnanpuolesta tilaisuuden järjestelyt hoiti Sari Rasi. Kahvituksen hoiti mallikkaasti Klamilan koulun vanhempainyhdistys.

Taarasti Jallo Malmi piti juhlapuheen, joka oli, kunnanjohtajan sanoja lainaten, hyvä ja rakentava. Musiikkitarjonnasta vastasi ammattitaidolla kansanmusiikkiyhtye Arto Rinne ja Sattuma orkesteri Petroskoista. Tilaisuudessa oli hyvä ja lupsakka tunnelma, joten kysymykset kuntapäätäjille olivat tavanomaisia jätevesi- ja tieasioita.

Hapanvellijuhla oli tänä vuonna siirretty kuivalle maalle Virojoen koulukeskukseen. Paikalle hyvin järjestettyyn kult-

tuurijuhlaan saapui järjestäjät mukaan laskien noin 200 henkilöä. Tulevaisuudessa kannattaisi miettiä rantajuhlan perinteitä ja ohjelmatarjontaa koko viikon ajalta.

Henkilökohtaisesti olisin varsin rajun karsinnan kannalla, ohjelmaa 2-3 kertaa koko viikon aikana mukaan lukien Vellijuhla. Ensi kesänä Vellijuhlaan Klamilan kalasatamassa sopisi hyvin Villinrannan kesäjuhlan ohjelma, Pelimannien musiikkia, laulua, runoutta ja etenkin paikallisten lasten ja nuorten esittämiä ohjelma-numeroita.

Toki Vellijuhla voidaan siirtää Virojoen tapaan Klamilan koululle, jolloin 100 henkeä vetävään juhlasaliin mahtuu varmasti koko kulttuuriväki.

*Tuomo Peltola*





# KYLÄTEATTERI MARMUTEILLA TOIMELIAS KESÄ

Reilu vuosi sitten perustettiin Rantaituvalla, Näyttämötaiteen alkeiskurssin innoittamana kyläteatteri Marmutit, joka toimii edelleen aktiivisesti. Vappuna Marmuttien Naamiot esiintyivät ensi kerran Sanna Tannisen saksofonin ja Kari-Jukka Koivistoisen (Kärsä) kitaran säestämänä. Yleisön pyynnöstä Naamiot esiintyivät Rantaituvalla Kulttuuriheinäkuun Roots-illassa. Tämä esitys on videoitu ja löytyy Internetistä YouTubesta hakusanalla Kyläteatteri Marmutit.

Seuraava esiintyminen olikin jo vähän kauempana, Kotkan torilla Sound of Art tapahtumassa. Esitystä jouduttiin hieman muuttamaan, koska avoimelle torille ei saatu pystytettyä näyttämöä, jonka tausta ja sivut on suljettu yleisöltä. Marmutit päätyivät Ninni Suntion ohjaamana esittämään tarinansa vähän muunneltuna ja katuteatterin tapaan. Pari harjoituskertaa, ensin Rantaituvalla ja sitten Ninni pihassa ja esitys oli valmis vietäväksi Kotkan torille. Sanna ja Kärsä eivät tosin ehtineet harjoituksiin, mutta eiväthän he olleet Vappuna ensimmäistä kertaa säestäessäänkään nähneet esitystä. Hyvin improvisointi heiltä sujui, ammattilaisia kun ovat.

Teatteri jatkaa toimintaansa syksyllä, Kansalaisopiston kurssi alkaa torstaina 16.9. klo 18.00-20.30. Tavoitteena on työstää näytelmä Sulo Mäkelästä, suunnitteilla on myös Hirvi-näytelmä. Molemmissa näytelmissä on pääasiassa rooleja miehille. Marmuteissa on tällä hetkellä yksi mies, joten tilaa ja tarvetta on.

MH



Yllimmäinen kuva Marmuttien esityksestä Mäntylahden Vapussa. Keskellä naamioiden ehostustalkoot ennen Kotkan Sound & Art tapahtumaa. Alla naamiot vauhdissa Kotkan torilla.



# MÄNTLAHDEN JÄTEPISTE

Mäntlahden keskustassa Pyötsaarentien varrella on jätepieste (Hyötis), johon vapaa-ajan asukkaat voivat tuoda kotitalousjätteensä. Jätepieste on Mäntlahden Rannanpoikien valvonnassa ja pistettä hoitaa Haminan kaupunki. Jätepiesteestä on aina ollut ongelmia, koska käyttäjät eivät noudata sääntöjä, jotka ovat selkeät ja yksinkertaiset.

Pisteeseen saa tuoda metalliromua, lasia, keräyspaperia ja pahveja sekä alle 75 litraisia kotitalousjätepusseja. Metalliromulle, lähinnä säilyketölkeille on oma keräyslaattikkonsa, joka on varustettu pienellä aukolla. Muut jätteet kuten kodinkoneet tulee toimittaa Salmenkylän Pienjäteasemalle. Kaikki Hyötikselle tuotavat jätteet tulee laittaa niille varattuihin säilytysastioihin ja astiat tulee sulkea huolellisesti.

Aikaisempina vuosina piste pysyi siistimpänä. Siihen miksi näin oli löytyneen monta selitystä, mutta siistinä pysymistä edesauttoi se, että sitä valvottiin järjestelmällisesti. Keväisin laadittiin valvontalista, johon oli nimetty joka viikolle valvontavuorolainen Hyötiksen lähistöllä asuvista. Valvontavuoro sattui kullekin 2-4 kertaa vuodessa. Yksi lista oli kiinnitetty Hyötiksen ilmoitustaululle. Tieto siitä, että pistettä valvottiin, oli kiirinyt lähialueelle, sillä ainakin naapurikylässä puhuttiin, että Mäntlahden Hyötikselle ei arvaa mennä, kun siellä on se valvonta.

Hyötiksestä on nimensä veroisesti ollut myös hyötyä. Romun lisäksi sinne on tuotu käyttökelpoista tavaraa, joita ohikulkijat ja toiset Hyötiksellä kävijät ovat voineet ottaa mukaansa. Kierrätys on toiminut. Ehjille tavaroille on löytynyt tarvitsija. Muistan kuinka muutama vuosi sitten kiskoimme hetekan pois isosta jätessäiliöstä. Heteka oli aivan ehjä ja siisti, joten se on nyt aitassa odottamassa yöpyjiä. Rantaituvan seinälle on ripustettu erikoinen teline, joka on löytynyt Hyötikseltä. Sitä, mikä sen alkuperäinen tarkoitus on ollut, en tiedä, mutta hyvin se toimii matonkudepätkien ripustustelineenä.

Tavaravaihtopiste olisi hyödyllinen, sinne voisi tuoda tarpeettomaksi käynnyttä ja ehjää tavaraa. Lähtiessä voisi tarkistaa, josko sieltä löytyisi jotain tarpeellista. Uutta ei tarvitsisi hakea kaupasta, vaan se löytyisikin Hyötikseltä ja turha kulutus vähenisi. Mutta, kantaisivatko ihmiset vastuun eivätkä toisi kierrätykseen risoja tavaroita

## RANNANPOIKIEN NETTISIVULTA POIMITTUA:

**"Mäntlahden jätepieste on Mäntlahden Rannanpoikien valvonnassa. Jätepiستettä hoitaa Haminan kaupunki. Mäntlahden jätepiesteelle ei saa tuoda muuta kuin kotitalousjätettä säiliöihin, keräyspaperia, keräyspahvia, lasipulloja, metallisia juomatölkkejä ja pienparistoja sekä pienakkuja. Muiden jätteiden jättäminen alueelle on erittäin vakava ympäristöriike!"**

## ROSKIKSIEN VALVONTAVUOROT 2003

Rannalla sijaitsevan jätteidenkeräyspisteen tarvitsee edelleen kunnossapitoa ja valvontaa. Seuravaasi vuoroväikot vuoden loppuun asti. Mikäli teille tulee voittamaton este (kormamäki yms.) vuoronne hoitamiseen, soikaa jokuksi listalla olevan perheen kanssa vuoron vaihdosta. Mikäli sähköä täytyisi ottaa vuoronne aikana, otakaa ystävällisesti yhteyttä Jouko Santalaan puh. 343 9787 tai ympäristöstajuhöytiksen Tapio Gännefin puh. 749 5031 tai 040 511 9819. Kiitos kaikille mukana oleville.

Vikko 19:	5.5 - 11.5.	Suomalainen
Vikko 20:	12.5 - 18.5.	Laine
Vikko 21:	19.5 - 25.5.	Ojala
Vikko 22:	26.5 - 1.6.	Järveläinen
Vikko 23:	2.6 - 8.6.	Järvi
Vikko 24:	9.6 - 15.6.	Korpola
Vikko 25:	16.6 - 22.6.	Moronen
Vikko 26:	23.6 - 29.6.	Poelman
Vikko 27:	30.6 - 6.7.	Ranski
Vikko 28:	7.7 - 13.7.	Beinari
Vikko 29:	14.7 - 20.7.	Sakki
Vikko 30:	21.7 - 27.7.	Suomalainen
Vikko 31:	28.7 - 3.8.	Laine
Vikko 32:	4.8 - 10.8.	Ojala
Vikko 33:	11.8 - 17.8.	Ahruvaara
Vikko 34:	18.8 - 24.8.	Järveläinen
Vikko 35:	25.8 - 31.8.	Järvi
Vikko 36:	1.9 - 7.9.	Korpola
Vikko 37:	8.9 - 14.9.	Moronen
Vikko 38:	15.9 - 21.9.	Poelman
Vikko 39:	22.9 - 28.9.	Ranski
Vikko 40:	29.9 - 5.10.	Sakki
Vikko 41:	6.10 - 12.10.	Suomalainen
Vikko 42:	13.10 - 19.10.	Laine
Vikko 43:	20.10 - 26.10.	Ojala
Vikko 44:	27.10 - 2.11.	Ahruvaara
Vikko 45:	3.11 - 9.11.	Järveläinen
Vikko 46:	10.11 - 16.11.	Järvi
Vikko 47:	17.11 - 23.11.	Korpola
Vikko 48:	24.11 - 30.11.	Moronen
Vikko 49:	1.12 - 7.12.	Poelman
Vikko 50:	8.12 - 14.12.	Ranski
Vikko 51:	15.12 - 21.12.	Sakki
Vikko 52:	22.12 - 28.12.	Ahruvaara

Liikki jokaisen kylällisen kannattaa olla tarkkana ja ilmoittaa mahdollisista väärinkäytöksistä johonkin yllä olevista puhelinnumerista.

HYVÄÄ KESÄÄ!

Mäntlahden Rannanpoiki

vaan veisivät ne Salmenkylän Pienjäteasemalle. Kun on sivusta seurannut nykyisen Hyötiksen romuläijä, herää epäily, että kierrätyspiste ei toimisi ilman valvontaa. Mutta, kiitos kuitenkin kahden sinisen lasten muovituo- lin jättäjälle. Ne löytyivät jokunen vuosi sitten Hyötikseltä ja ovat olleet sen jälkeen monen lapsen istuimena, viimeeksi, kun maalattiin Punamullalla aitan ja navetan seinä.

Haminassa on väärinkäytösten ja siitä seuraavien kohonneiden kustannusten takia mietitty voitaisiinko hyötispisteiden kaatopaikkajätteen keräily lopettaa. Mäntlahden Hyötis on ollut yksi ongelmallisimmista paikoista. Piste on keskellä kylää ja keräilyastoiden edessä lojuvat romut ja roskapussit (ajoittain lintujen rikki repimät) rumentavat maisemaa sekä aiheuttavat hajuhaittoja.

Haminassa pohditaan myös mahdollisuutta kunnostaa Hyötispisteet mm. ympäröimällä ne aidalla sekä vaihtoehtoisesti Hyötispisteiden kaatopaikkajätteen keräyksen lopettamista ja vapaa-ajan asuntojen kiinteistökohtaista jätteenkeräystä. Lopettaminen ei ole aivan yksinkertainen, sillä mm. saaristossa mökkeilevien jätteen keräys tulee kuitenkin järjestää. Vaarana on, jos Hyötikset lopetetaan, että metsiin alkaa kerääntyä jätettä ja romua.



# UUDET JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSET

Kymenlaaksoon on laadittu yhteiset jätehuoltomääräykset, jotka astuvat voimaan 1.1.2011 kumoten kuntien aiemmat jätehuoltomääräykset. Uudet määräykset on annettu jätelain 17 § nojalla. Laissa edellytetään, että "kaikeissa toiminnassaan vältetään jätteiden syntymistä ja pyritään siihen, että mahdollisimman suuri osa syntyneestä jätteestä ohjautuu hyötykäyttöön, ensisijaisesti materiaalina ja toissijaisesti energiana käytettäväksi".

Ensi vuoden alusta jätteet tulee lajitella keräyskelpoisiin hyötyjätteisiin, vaarallisiin jätteisiin, erityisjätteisiin ja loppujätteisiin. Hyötyjätettä ovat mm. biojäte, paperi, keräyskartonki, ruskea pahvi, lasi, metalli, puujäte ja energiajäte. Vaarallisia jätteitä ovat mm. jätteet, jotka aiemmin luokiteltiin ongelmajätteiksi kuten palo- tai räjähdysvaarallinen, tartuntavaarallinen ja ympäristövaarallinen jäte. Erityisjätteellä tarkoitetaan jätettä, joka vaatii haitallisuutensa, laatuunsa tai määräänsä takia erityiskäsittelyn, -keräilyä tai -kuljetuksen. Loppujätteet ovat energiatuotantoon kelpaavaa yhdyskunta- tai kaatopaikkajätettä, josta hyöty- ja ongelmajätteet on lajiteltu pois.

Kiinteistön haltijan tulee hankkia riittävä määrä jätteiden keräysvälineitä ja sijoittaa ne niin, että jäteauto pääsee esteettömästi ja turvallisesti mahdollisimman lähelle, vähintään 10 metrin etäisyydelle. Jäteastian, joka ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä, tulee laittaa haltijan tiedot. Lähellä asuvat voivat käyttää yhteistä keräilyvälinettä, kunhan ilmoittavat kirjallisesti kunnallisen jätehuollon toteuttajalle jäteastian käyttäjät sekä käytöstä vastaavan yhdyshenkilön nimen.

Loppujäteastia (energia- ja kaatopaikkajäte) tulee tyhjentää kahden viikon välein tai useammin. Jos asukkaita on enintään kaksi, voidaan tyhjennysväli pidentää talvikaudella neljään viikkoon. Tyhjennysväliä voi vielä harventaa jopa 12 viikkoon, jos biojäte kompostoidaan tai kiinteistö kuuluu biojätteen erilliskeräyksen piiriin. Vapaa-ajankiinteistöjen jäteastia tulee tyhjentää vähintään kaksi kertaa kesäkaudella, jos kiinteistö on käytössä vain kesäaikana. Kunnan ympäristösuojeluviranomainen voi velvoittaa kiinteistön tyhjentämään jäteastiansa useammin, jos tyhjennysvälistä aiheutuu ympäristö- tai terveyshaittoja.



## MÄNTLAHDEN HYÖTISPISTE SIISTIYTNYT

Vasemmalla: Mäntlahden hyötispiste on siistiytynyt kun asiaan kiinnitettiin huomiota paikallisessa mediassa aina radiota ja televisiota myöten. Myös kaksi uutta pahvinkeräyslaatikkoa on ilmaantunut.

## UPSEERIKYLÄÄKIN VIIMEIN SIIVOTAAN

Alla: Upseerikylän romahtaneita rakennuksia on viimein ryhdytty purkamaan. Röttelöt olivat varmasti jänniä leikkipaikkoja lapsille, mutta hengenvaarallisia.





# SYDÄNKYLÄN VESIOSUUSKUNTA- HANKE ETENEE

Kartoitus halukkuudesta liittyä vesiosuuskuntaan on nyt tehty ja arvioiduista noin 80 mahdollisesta liittyjästä on 50 kiinteistöä lähdössä mukaan, noin 10 kiinteistöä vielä harkitsee asiaa. Mukaan lähteville ja harkitseville lähetetään kutsu vesi ja viemäriosuuskunnan perustavaan kokoukseen, joka on Sydänkylän VPK-talolla 24.9 2010 alkaen klo 18.00

Ympäristötarkastaja Katja Lehtosen antamien ohjeiden mukainen, kiinteistökohtainen jätevesijärjestelmä tulee olla rakennettu vuoden 2013 loppuun mennessä kaikilla vesiosuuskuntaan liittymättömillä kiinteistöillä.

Helpotuksia säännöksiin saattaa olla tulossa esim. ikää koskeva säädös haja-asutus alueella. Sydänkylä kuuluu kuitenkin Klamilan osayleiskaava-alueeseen, joten helpotusten saanti saattaa olla vaikeaa. Asiaa voi tiedustella ympäristötarkastaja Katja Lehtoselta tai rakennustarkastaja Risto Poikolaiselta

Vanhojen kiinteistöjen jätevesijärjestelmät eivät täytä nykyisiä määräyksiä. Jätevesijärjestelmien uusiminen ympäristötoimen mukaiseksi vaatii aina suunnitelman ja toimenpideluvan rakennusvalvonnasta. Vuonna 2014 jokaisella kiinteistöllä tulee olla jätevesijärjestelmästä selvitys, joka tulee pyydettyäessä esittää viranomaisille.

Liittymähalukkuuden selvityksen perusteella Sydänkylän vesiosuuskunnan runkoputkesta tulee 2-osainen. Ensimmäinen alkaa Sydänkylän tiehaarasta ja loppuu vanhalle kaupalle ja toinen runkoputki menee Skipparinkylän kautta Lappelan nurkille. Malmilanmäelle ei ole suunnitella runkoputkea liittyjien pienestä määrästä johtuen, joten vuoden 2014 alusta lähtien kiinteistöt ovat mitä todennäköisemmin varustettu umpisäiliöillä tai pienpuhdistamoilla.

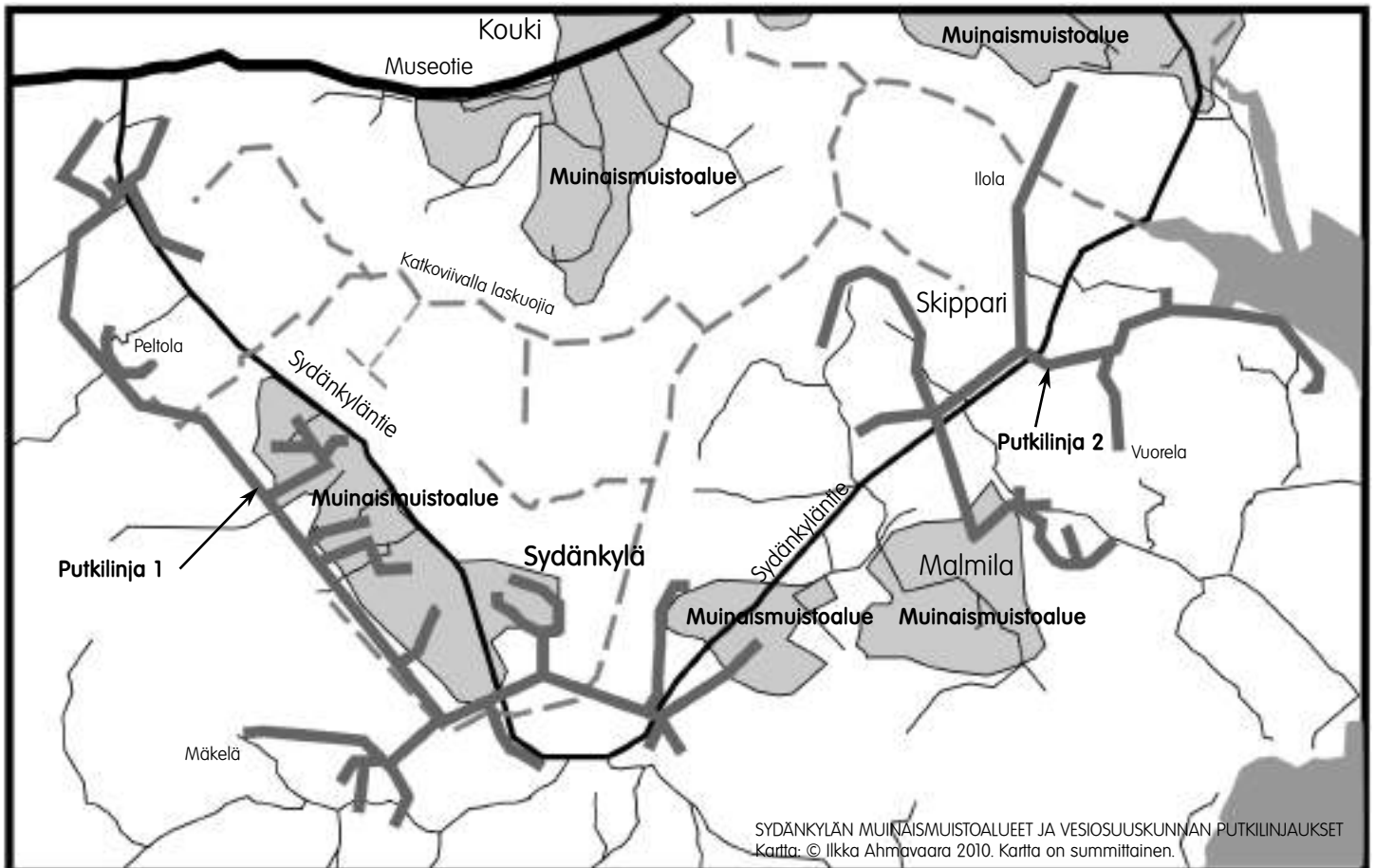
Myöhemmin liittyjät maksavat todelliset putkienrakennuskulut sekä liittymämaksut kuntaan.

*Eila Kärki*

## MUINAISJÄÄNNÖKSIÄ

Sydänkylässä on useita muinaismuistokohteita ja ne on otettava huomioon vesijohtojen suunnittelussa, sillä kulttuuriperinnön vaaliminen periytyy meille 1600-luvulta asti. Museoviraston mukaan mui-

naisjäännökset ovat maassa tai vedessä säilyneitä muistoja menneistä sukupolvista. Muinaisjäännökset kuten hautaröykkiöt, uhrikiivet ja linnavuoret erottuvat maisemassa, mutta jotkut jäännökset kuten asuin- ja työpaikat sekä haudat ovat maan peitossa.



# MENOJA SYDÄNKY- LÄSSÄ

Maanviljelijöille tuli jo kolmas huono vuosi peräjälkeen. Kahtena edellisenä kesänä tuotantopanosten hinta on ollut korkea ja viljasta saatu hinta hyvin alhainen. Tämänvuotinen sato kuivui pelloille enneaikaisesti ja satotasoksi tuli noin 1 000 kiloa/hehtaarilta, mikä on normaalista sadosta vain noin kolmannes. Vehnällä alhainen hehtolitrapaino ja pieni jyväkoko alentavat hintaa reilusti mikäli vilja kelpaa leipäviljäksi ollenkaan.

Kauralle hehtolitrapainot jäivät jyvien vajaasta täyttymisestä johtuen hyvin alhaisiksi noin 48-53 kilon välille. Normaalisti kauran hehtolitrapaino on 55-61 kilon välillä. Rehutehtaille kelpaa kaura 48-52 hlp:n väliltä, mutta hinta on olematon. Lisäksi kauran viljelyä haittasi suuri hirvien määrä. Paskullassa kävi viisi hirveä syömässä säännöllisesti kauraa. Metsästysmajan suunnalta tuli kuukauden ajan uros, naaras ja ylivuotinen mullikka. Veijon lehtikuusimetsikössä asusteli lehmä vasan kanssa. Ruoka ja oijissa oleva vesi houkuttelivat hirvet paikalle. Mikäli ei tule voimakkaita sateita, hirvet pysyttelevät nykyisten juomapaikkojen lähetyvillä ja syövät Paskultaan kylvettyjä heinämaita. Tutkimusten mukaan aikuinen hirvi syö kauraa vuorokaudessa 25-30 kiloa, joten hirvet köyhdyttivät Paskullan viljelijää muutamalla satasella.

Suuri hirvien määrä on Virolahden Riistanhoitoyhdistyksen saamattomuutta lupia anottaessa. Hirvikannaksi jahdin jälkeen on virolahdella vahvistettu 2,8 hirveä tuhannelle hehtaarille. Sydänkylään pitäisi jäädä  $2,3 \times 2,8 = 6,5$  hirveä eli kuusi aikuista ja yksi vasa. Nykyinen pyyntimäärä neljä aikuista ja kolme vasaa edellyttää hirvikantaa, jossa ennen jahtia on kymmenen aikuista ja neljä vasaa. Sydänkylän hirvikanta on tätäkin suurempi ja haitat jäävät viljelijöille ja metsänomistajille.

Sydänkylän vesi- ja viemäriputken selvitysryhmän ja kunnan palaveri pidettiin 26.8. Jukka Salmi tekee 50 talouteen alustavan suunnitelman ja kustannusarvion putkiyh-

tiön perustavaan kokoukseen. Maaseudun tulevaisuuden 278. mukaan ympäristöministeri Paula Lehtomäki ei aio purkaa arvostelua herättänyttä jätevesiasetusta. Jätevesien käsittelyn on täytettävä asetuksen vaatimukset vuoden 2013 loppuun mennessä. Valmisteilla on muutos, jossa 70 vuotta viimeistään 2013 täyttävät saisivat jatkoaikaa vuoden 2017 loppuun. Ehtona on, että nykyinen jätevesijärjestelmä on käyttökelpoinen.

Keskustelin Sydänkylän vesi- ja viemäriputkien selvitysryhmän tuloksesta paikallisten ympäristöviranomaisien kanssa, jolloin totesimme useilla pois jäävillä kiinteistöillä asetuksen vaatimukset täyttävän järjestelmän rakentamisen omalle tontille olevan mahdollista. Vuoden 2014 alusta kyseiset kiinteistöt on varustettu umpisäiliöllä tai pienpuhdistamolla, mikäli kiinteistö ei liity järjestettyyn jätevesijärjestelmään todellisin kustannuksin ja kunnalle liittymämaksuja maksaen. Kannattaa vielä harkita mukaan lähtemistä, koska kolme tai seitsemän vuotta menee nopeasti.

Lopulliset suunnitelmat ja tarjouspyynnöt hoitaa putkiyhtiö samoin myöhemmin liittymishalukkuudesta ilmoittaneiden kohtalon päättää putkiyhtiö. Selvitysryhmän paperit on Eila Kärjellä puh. 044 500 0311 putkiyhtiön perustavaan kokoukseen asti.

Virojoen itäisen vesiosuuskunnan alueella oli jonkin verran muinaismuistoalueita samoin siirtoviemäriin linjalla. Silloin museoviraston aluevastaava arvioi tutkimuksiin menevän kahdelta tutkijalta viikon ja hinnaksi ilmoitettiin 9 000 euroa. Sydänkylässä alueita on runsaasti ja hinta on se, minkä museoviraston aluevastaava tutkimukselle ilmoittaa. Mikäli alueelta löytyy putkea kaivettaessa muinaismuistoesiintymä, hinta nousee museoviraston ilmoituksen mukaiseksi. Putkiyhtiö joutuu tilaamaan museoviraston aluevastaavan jo tänä syksynä antamaan hinnan alustaville tutkimuksille Sydänkylässä.

*Tuomo Peltola*

## MUSEOVIRASTON SIVUILTA POIMITTUA:

Muinaismuistolain (295/63) mukaan kiinteät muinaisjäänneokset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Rauhoitus on automaattinen eikä vaadi erityisiä toimenpiteitä. Myös tuntemattomat kiinteät muinaisjäänneokset ovat rauhoitettuja. Rauhoitus tarkoittaa kieltoa kajoa muinaisjäänneökseen ilman lain nojalla annettua lupaa. Kiinteät muinaisjäänneokset on lueteltu laissa, mutta laki ei anna niille yksiselitteisiä ikärajoja. Kiinteään muinaisjäänneökseen kuuluu lisäksi

suoja-alue, joka laajuus on vähintään kaksi metriä jäänneoksen ulkoreunoista.

Museovirastolla on oikeus tutkia muinaisjäänneöksiä, ja se myöntää muille tutkimuslupia. Muinaisjäänneoksen arkeologinen tutkiminen ja dokumentoiminen oikeuttaa joissakin tapauksissa siihen kajoamisen. Pienen yksityisen rakennushankkeen toteuttajan on haettava kajoamisilupaa alueelliselta ympäristökeskukselta. Yleisen ja suurehkon yksityisen hankkeen toteuttajan on neuvoteltava hankkeesta ja siihen mahdollisesti liittyvistä arkeologisista tutkimuksista Museoviraston kanssa.

MH

# ONKO ELÄMÄÄ KUNNALLISTEKNIIKAN ULKOPUOLELLA? JÄTEVESIEN ITE VIEMÄRÖINTI

Kaikilla ei ole varaa tai edes mahdollisuutta ilman speaktaakkelinomaisia järjestelyjä liittyä kunnalliseen viemäröintijärjestelmään rantakylissä. Tämä koskee niin saarissa kuin mantereenkin puolella asuvia, kuin myös loma-ajan asukkaita.

Monitulkintaisen lakitekstin lisäksi ei kovin täsmällisiä ohjeita viranomaisilta ole saatavissa, joten käytämme tässäkin pohjana paperia vuodelta 2005, joka on julkaistu Jyväskylän ammattikorkeakoulun "Luonnonvarainstituutin Talousjätevesien käsittelyn kehittäminen haja-asutusalueilla" -hankkeen tuloksena. (Haja-asutuksen jätevesien käsittelyopas suunnittelijoille, rakentajille ja viranomaisille. Keski-suomen ympäristökeskus 2005)

Tätä paperia myös Virolahden ja Haminan kuntien ympäristötarkastajat pitänevät ohjenuoranaan, kun selkeämpää esitystä asiasta ei vielä ole. Koetamme myös käyttää maalaisjärkeä, jota meillä täällä maaseudulla luulisi olevan ainakin omaksi tarpeeksi...

## PASKAN PUTKILOINTI

Tuubista tuubiin on ajan henki, ja se työllistää itse kutakin, mutta saattaa olla joissakin tilanteissa mahdotonta, tai ainakin speaktaakkelinomaisia sciense-fiktio ratkaisuja vaativaa. Joten joka paikkaan ei vesiklosettia kannata

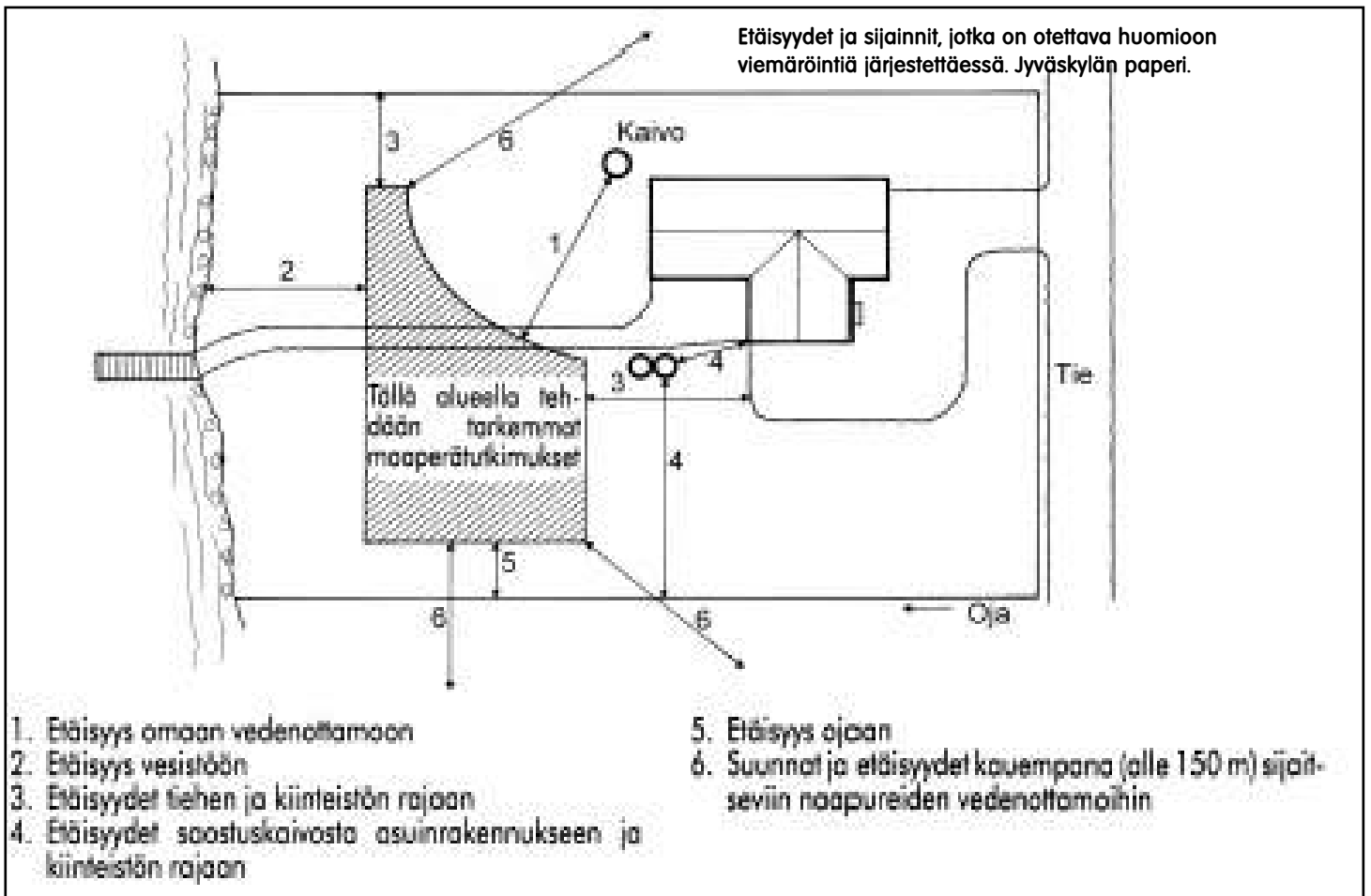
väkin laittaa. Jos semmoisia kuitenkin rakennuksessa on, on yksilöllisen imeytyskaivojärjestelmän tai säiliöautiloon pumpattavan kaivorakenteen tekniikkaan syytä tutustua, ja siinä yhteydessä myös pohtia ulkokuuussin kaltaista hyväksyttyä ns. kuivakäymälää, jossa kakka kompostoidaan ja pissa käytetään lannoitteeksi.

## TEKNISET RATKAISUT AINA PAIKAN PÄÄLLÄ

Maakunnissa kiertää monenmoista kaupparatsua niin fyysisesti kuin puhelimitsekin tarjoamassa edullista ratkaisua tontillesi. Nyrkkisääntönä on hyvä pitää sitä, että ennenkuin lähdet mihinkään tarjoukseen mukaan, tarkastat tonttisi tarpeen kunnan rakennus/teknisen viraston virkamiehellä, jottei turhia kuluja synny. Jokainen talo on kuitenkin omassa maastossaan, eikä yleisluontoisia ratkaisuja ole olemassakaan.

Viranomaistenkin ohjeissa, kuten Jyväskylän paperissa, saattaa olla ylilyöntejä, joiden toteuttaminen ei hyödytä ketään muuta kuin putki- ja viemäritarvikkeiden myyjiä. Käytännön hyöty saattaa olla olematon verrattuna asialliseen maaperätutkimukseen, jonka ammattimies tekee jo silmällä.

*Ilkka Ahmavaara*



## SUOJAETÄISYYKSIÄ KIINTEISTÖKOHTAISALLE JÄTEVESIJÄRJESTELMÄLLE:

*Katja Lehtonen, Virolahden ympäristötarkastaja*

Vähimmäisetäisyyksiä saostuskaivoista:

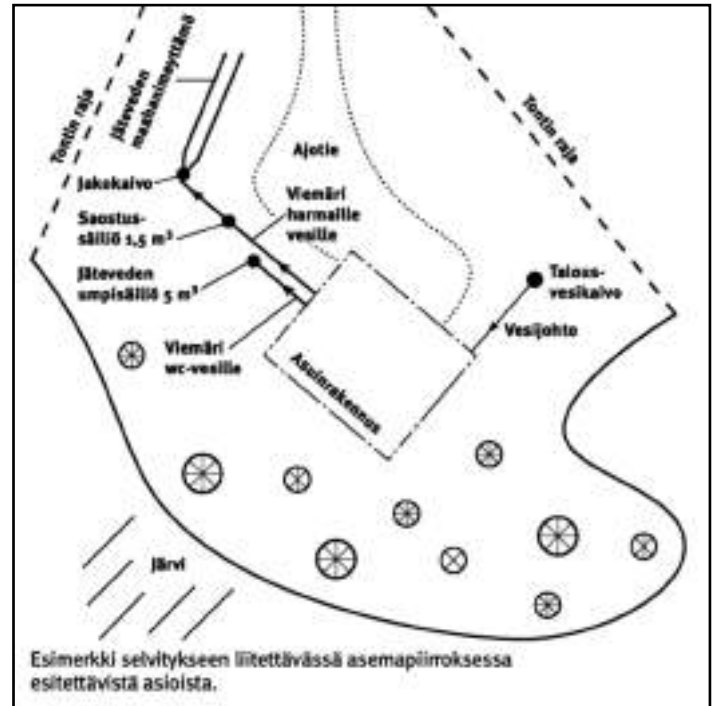
- rajalle 5 m
- rakennuksiin 5m
- saostus- ja umpikaivot tulee sijoittaa niin, että tyhjennysauto pääsee riittävän lähelle.

Vähimmäisetäisyyksiä jätevesien imeytyspaikasta:

- talousvesikaivoon: 30-50 m harmaiden vesien käsittelypaikalta
- noin 100 m WC-vesien käsittelypaikalta
- tielle, polulle, rajalle 5 m
- ojaan 10 m
- vesistöön:
- noin 100 m WC-vedet
- 30 m harmaat vedet
- 15 m rantasaunan vähäisten pesuvesien imeytys
- saareen ei vesikäymälää
- imeytyspinnasta ylimpään pohjavedenpintaan 1m
- maasuodattimessa kaivannon pohjasta ylimpään pohjaveden pintaan 0,25 m
- talouskaivo ei saa olla jätevesien käsittelypaikan alapuolella. Naapureiden talousvesikaivojen sijainti täytyy selvittää 200 m etäisyydeltä imeytyspaikasta.

Pohjavesialueet:

Pohjavesialueilla puhdistettujakaan jätevesiä ei saa laskea ympäristöön. Tällöin ei vaihtoehtona ole juurikaan muuta, kuin kerätä kaikki jätevedet umpisäiliöön tai johtaa jätevedet pohjavesialueen ulkopuolelle käsiteltäväksi.



Esimerkki selvitykseen liitettävässä asemapiirroksessa esitettävistä asioista.

Selvittävät etäisyydet ja sijainnit Ympäristökeskuksen julkaisussa Hyvä jätevesien käsittely.

## LISÄÄ TIETOA

• Jyväskylän paperi netissä:  
Haja-asutuksen jätevesien käsittelyopas suunnittelijoille, rakentajille ja viranomaisille. Keskisuomen ympäristökeskus 2005. 65 sivua, 1,5 MB, pdf tiedosto  
[http://www.kyyjarvi.fi/filebank/252-jatevesiopas\\_6\\_2005.pdf](http://www.kyyjarvi.fi/filebank/252-jatevesiopas_6_2005.pdf)

• Hyvä jätevesien käsittely opas:  
Suomen ympäristökeskus 2008. 16 sivua, pdf tiedosto.  
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=16623>

Mikäli osoite ei toimi enää. kokeile hakukoneella julkaisun nimellä.

## VAIHTOEHTOJA JÄTEVESIEN KÄSITTELYYN

*Katja Lehtonen*

### • Kuivakäymälä ja vesi kannetaan tai pumpataan käsin sisään, pesuvedet johdetaan viemäriä pitkin ulos:

- Vettä läpäisevässä maaperässä (hiekkia, soraa) riittää pieni saostuskaivo (200-300 l) ja yksinkertainen imeytysjärjestelmä kuten putket, jotka tiikkuttavat veden maahan tai kaivo, jonka pohjan läpi vesi imeytyy maahan.
- Pohjavesialueella tai huonosti läpäisevässä maaperässä tarvitaan tehdasvalmisteinen mökkien pesuvesille suunniteltu harmaavesisuodatin tms.

### • Kuivakäymälä ja juokseva vesi:

- Vettä läpäisevässä maaperässä esiselkeytys 2-osaisessa saostussäiliössä ja maahanimeyttämö tai esiselkeytys 2-osaisessa saostuskaivossa ja maasuodattamo, josta puhdistettu vesi voidaan johtaa esim. ojaan tai tehdasvalmisteinen mökkien pesuvesille suunniteltu harmaavesisuodatin.

sisuodatin.

- Pohjavesialueella tai vettä huonosti läpäisevässä maaperässä esiselkeytys 2-osaisessa saostussäiliössä ja maasuodattamo, josta puhdistettu vesi kootaan ja voidaan johtaa esim. ojaan tai pois aralta alueelta tai tehdasvalmisteinen mökkien pesuvesille suunniteltu harmaavesisuodatin, jossa jätevedettä ei johdeta maahan.

### • Vesi WC ja juokseva vesi:

- Jätevesijärjestelmä on valittava asiantuntijan kanssa. Valintaan vaikuttavat mm. alueen kaavamääräykset, rakennusjärjestys, tontin koko, vesistön läheisyys yms.
- Mahdollisia ratkaisuja:
- WC-vedet umpisäiliöön ja pesuvesille kuivakäymälä ja juokseva vesi-kohdassa mainittu puhdistus
- Jos maaperä sallii, eikä paikka ole pohjavesialueella, kaikki jätevedet 3-osaiseen saostussäiliön kautta maapuhdistamoon (imeytys- tai suodatuskenttä)
- Tehdasvalmisteinen pienpuhdistamo.

# KYLÄ MAAILMASSA 2010

*Musiikkia yli rajojen*

Historian lehdet havisivat kun Hasse Walli esitteli Future Bang -kokoonsa ensikertaa maailmalle Rantaituvalla 2.7. Roots illassa, jolla superviikonloppumme 2-4.7 polkaistiin käyntiin. Kolmen päivän tapahtuma oli tarjonnaltaan kaikilla mittareilla täys kymppi, vain yleisöä olisi mahtunut enemmänkin - esiintyjien määrää jouduttiin jopa rajoittamaan.

Mäntlahden aatelisten, siis Rannantaikaa väen, juhlatuotetaan artistipiireissä edelleen mielellään vastaan, vaikka esiintymisistä ei välttämättä aina saada edes kulkorvauksia maksetuksi, ainakaan heti kaikille. Ensi vuoden juhlat ovatkin sitten mietinnän alla, ja koko yhdistyksen toiminta, ehkä meidän olisi syytä keskittyä vuodeksi varainhankintaan, jotta toimintaa voidaan jatkaa. "Ken jatsia harrastaa ei apurahaa saa."

Kylä maailmassa juhliin on aina kuulunut myös Mäntlahti Punk, eli Punk-illamat, jotka tänävuonna seurasivat Superviikonloppua parin viikon viiveellä ja varsin omavaraisesti Punk-artistien toteuttamana. Saattaa olla, että jatkossa koko tapahtuma toteutetaan Punk hengessä ja yksityistilaisuutena, jotta taloudellinen henki jaksaisi yhä pihistä touhumme yllä suojelevasti. Menemme maan alle.

Koko Superviikonlopun ajan äänitekniikkaa hoiteli Kari Suurinkeroinen, jonka työn jälkeä voisi verrata levyntuottajaan, sillä hän muokkasi bändien saundit live tilanteessa ammattitaidolla, jonka olemassaolon olin jo unohtanut. Äänitekniikko onkin se, mikä usein elävissä esityksissä unohdetaan mainita. Mäntlahti Punkissa jouduttiin turvautumaan itesäätelyyn lavalta käsin, mutta sekin onnistui hyvin, ilmeisesti laitteisto oli sittenkin hallinnassa. Ulkoilmatekniikka on monimutkaista ja vaikeaa, verrattuna sisätiloihin.

Saundimaailma oli siis erinomainen ja istui pihamiljööseen luontevasti, mutta taitavia olivat myös artistit, joita oli reilun toistakymmentä ryhmää kaikkiaan. En muista milloin olisin tavannut yhdessä viikonloppussa niin monta taitelijaa, heitä ehkä oli jo enemmän kuin yleisöä. Paikalliset kyläläiset kuuntelivat omilta tonteiltaan äänimaailmaa, eivätkä valittaneet tänä vuonna, mutta varmaankin yhä arastelivat aatelisten juhliin osallistumista.

Tämän viidennen Kylä maailmassa -juhlan taiteellista antia tullaan laittamaan videoina syksyn ja talven mittaan internettiin, lähinnä You Tubeen, mutta linkityksiä löytyy yhdistyksemme sivuilta ja Facebookista.



Hasse Walli Future Bang: Marko Peter Sallinen (kitara), Hasse Walli (rummut) ja Pasi Nousiainen (basso). Maailmanensi-ilta Rantaituvalla.



## NIIN VÄHÄN ON AIKAA..

Ihmisen elinaika on rajallinen, seikka mikä helposti unohdetaan uneksiessa. Kaikkein, mitä tekee, menee elinaikaa. Kirjan lukeminen kestää ihan älyttömästi, teatteri-, elokuva-, tai musiikkiesityksen seuraaminen, saati tekeminen, vie yllättävän paljon aikaa. Ylipäätään, jos haluaa tehdä jotain aikaa vievää, täytyy elämä aikatauluttaa. Kaikkialle ei ehdi. Vastausta kysymykseen "mihin aikaan olla missäkin paikassa" ei ole, lukuunottamatta työaikasäädöksiä, jotka ovat oma taiteenlajinsa...

Tapahtumataide on aina paikan päällä ja hetkesä koettavaa, oli se sitten mitä taiteenlajia tahansa, musiikkia, runoutta, teatteria, kuvataidetta jne. Elokuvan, videon ja valokuvaksen avulla voimme koettaa tallentaa koettua siinä missä kirjoittamalla, mutta lopputulos on aina jonkun subjektiivinen näkemys, ei itse tapahtuma. ITE taiteen näkökulmasta elämä, elinaika, on tapahtumataidetta. Tänäpäin tehdään se, mitä tänäpäin tulee tehdä, huomisella omat huolensa.

## TAITEELLISEN JOHTAJAN KOHTAAMISIA KYLÄ MAAILMASSA 2010 JUHLISSA

Kesä on artisteille kiireistä aikaa, joten kovin monien esiintyjien kanssa en ehtinyt paljoakaan seurustella. Poikkeuksena Santtu Karhu Talvisopineen, joilla oli aikaa tällä kertaa viettää vapaa-aikaa tonteilla muutamankin päivän verran ennen seuraavalle keikalle lähtöä. Kävin Santtun kanssa jopa aamuyöhön asti kestäviä symposiumeja keskustellen erilaisissa kokoonpanoissa, ennen kuin maltoimme mennä nukkumaan. Huomasin Santtun poikkeukselliseksi ihmiseksi ja olen onnellinen että minulle tarjoutui tilaisuus keskustella hänen kanssaan näin perusteellisesti.

Myös Hassen esittelemään joensuulaiseen kitaristiin Marko Peter Salliseen ehdin tutustua ensikertaa, ja nopeasti syntynyttä ystävyyttä olemme jatkaneet Facebookissa sittemmin. Myös säveltäjä Anssi Konttinen oli uusi tuttavuus. Monen vanhan tutun kanssa ei juuri ollut aikaa jutella, mikä on sääli, kun niin harvoin tavataan. Arto Rinne esimerkiksi käytti vapaa aikansa nukkumiseen, kun kärsi jenkeistä lentämisen aikaerosta. Mutta uusia vanhoja tuttuja siis tuli, uskomattomia ihmisiä, joita minä sanon taiteilijoiksi, ehkä tapaamme taas joskus.

Esimerkiksi Purkkiorjat orkesteri ja The Bigheads oli minulle suuria hämmästyksen aiheita, itseasiassa koko esiintyjien konklaavi osoittautui viimeisen päälle eteväksi sakiksi. Olemassaolo alkoi kummasti tuntua mukavammalta tällaisessa seurassa, ehkä samanlaisia tunteita oli ilmassa enemmänkin, niin yleisön kuin esiintyjienkin keskuudessa, sillä tunnelma oli Punk-iltamia myöten rento ja vapauttava. Elämä täällä rakkauden Mäntilähdessä tuntuu taas enemmänkin elämisen arvoiselta, ja mielenkiinnolla odotan, mimmista hedelmää yhteistyö niin uusien kuin vanhojenkin tuttuja kanssa jatkossa tuottaa. Pitäkäämme yhteyksiä!

## VARHAISNUORISO VÄLIINPUTOAJANA

Vaikka olenkin hiukan ikääntynyt, koen yhä kuuluvani varhaisnuorisoon, siihen ikäpolveen, joka jää lapsuuden ja teineyden väliin, ja jolle suunnattua kulttuuritarjontaa ei ole. Lastenpäivämme kaartui Mika Arolan ja soitinrakentaja Jukka Mäkelän ohjauksessa iltaan, jossa soi skifle, humpppa ja väkevä r&b. Mutta esiintyjä, joiden ikähaarukka olisi 10-13 vuotta ei nähty, vaikka tuossa iässä osaaminen on usein vakuuttavimmillaan. Tähän toivon jatkossa korjausta.

## JATKOT...

Kylämaailmassa juhlien myötä on hiljakseen tullut yhteistyökumppaneita jos ei aivan omalta kylältä, niin kuitenkin myös lähialueilta, Kotkasta, Haminasta ja Virolahdelta. Emme siis aivan ole kansainvälisen huomion ja toimijoitten varassa.

Kiitoksia kun jaetaan, huomioimme Kari Jukka "Kärsä" Koivistoisen, Mika Arolan ja Juha Hostikan korvaamattoman panoksen tapahtumien järjestelyissä. Punk-iltamien sielulle, rumpalineri Jani Suvivuolle, myös suuret kiitokset syksyisistä 30-vuotis synttärjuhlista Haminan Työskillä ja jatkoista intiaanitulilla ns. Takavalleilla!

Kiitoksia koko porukalle, joka osallistui onnistuneeseen juhla-ajan luomiseen, teitä oli paljon!

*Underground terveisin, Ilkka Ahmavaara*

### KYLÄ MAAILMASSA 2010 ESIINTYJÄT OLIVAT:

1. Kingside Boulevard
2. Kyläteatteri Marmutit (Naamioteatteria)
3. Anssi Konttinen soolo (Snow Colored Kid)
4. Hasse Walli Future Bang
5. Arto Rinne ja Sattuma
6. Santtu Karhu ja Talvisovat
7. Tribuuttibändi Aleksander Bykadoroville
8. Nukketeatteri Lempi
9. Kilpailuja, Mika Arola
10. ITE taiteen soitinpaja, Jukka Mäkelä
11. Erkki Pirtolan elokuvaesityksiä ITE taiteesta
12. Purkkiorjat orkesteri
13. Johanna Kaarto Swing Orchestra
14. The Bigheads
15. SKV
16. Kuolleet Sielut
17. Monkey Joe
- + Jamikokoonpanoja



# VUOSIEN AALLOT JYRKKENEVÄT..

Nythän on niin, että tämä ilmasto tässä taas kylmenee, ja kylmenee oikein kunnolla, kuten viime talvenakin. Pakkasessa ja lumessa saamme tarpoa ja lämmittellä tupia ja punaisia neniämme niissä, sanoo lehtemme säätietäjä Ilkka Ahmavaara.

– Ja ensi kesänä taas ilmestyskirjan helteet ja katovuosien kuivuus piinaavat meitä pohjolan poloisia ilmastonmuutoksen uhreja. Toisaalta pitkäpiimäiset syksyt ja kevät vähenevät, ehkä suomalaiset taas piristyvät päästesään normaalimpaan perinteiseen ilmastoon? Kertoo hän ja lisää:

– Tiedän, ettei ole ollenkaan muodikasta väittää, että Suomen ilmasto on siirtymässä 1930-40 -lukujen tilaan, eli viilenee, vaan muodikasta on olla huolissaan maapallon ilmaston lämpenemisestä, joka ilmastomallien mukaan muuttaa maat ja mantumme tropiikiksi.

## RANTAITUVAN MITTAUKSET

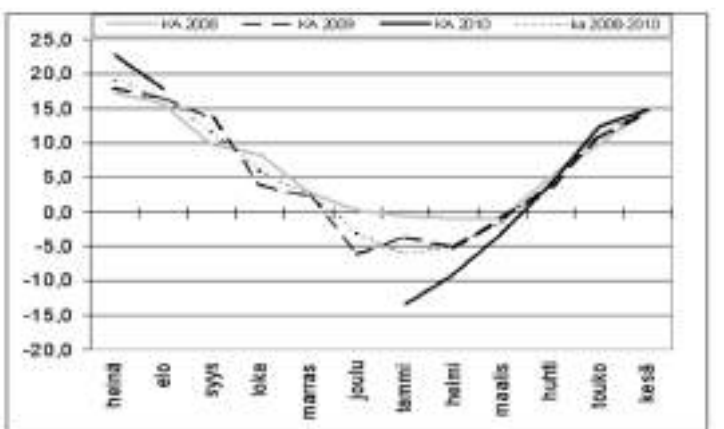
Lehtemme keräsi Timo Karjakinin aamuiset klo 6-7 aikaan havaitut päivittäiset lämpötilamittaukset vuodesta 2000 alkaen vuoteen 2007, ja olemme aiemmissa numeroissamme julkaisseet niistä monenlaisia yhteenvetoja.

2007 marraskuussa aloitettiin Rantaituvalla järjestelmälliset digitaaliset mittaukset, joista selviää vuorokauden ylin ja alin lämpötila. Tämäkään mittaustapa ei kerro vuorokauden jokaisesta tunnista, saati minuutista, syntyvää päivän keskilämpötilaa, mutta antaa aamumittauksia tarkemman kuvan lämpötilojen päivittäisestä kehityksestä ja lienee vertailukelpoista aineistoa Ilmatieteen laitoksen hiukan sofistikoituneempiin mittauksiin, joita ei Hamina-Klamila alueelta edes ole.

## 1/2011 NUMEROSSA YHTEENVETO

Ensi vuoden helmikuun numeroon saamme kolme viimeisintä vuotta mitattuna pakettiin. Marraskuun numeroon tilastot ei luonnollisesti ehdi. Mutta odottaessa vuodenvaihdetta, voimme jännittää ja arvuutella, miten vuosi lämpötilojen suhteen päivittyi ja millaiset käyrät täydentyvät allaoleviin kuvaajiin.

*Ilkka Ahmavaara*



# KEITTOMAALI – PUNAMULTA

Maalaismaisemaan on aina kuuluneet punaisella maalatut talot ja ulkorakennukset. Pääasiassa ne on maalattu keittomaalilla eli punamullalla, joka vanhetessaan ei hilseile vaan haalistuu hitaasti 30-50 vuodessa. Uusintamaalaus aikaisemmin keittomaalilla maalatun puupinnan päälle ei aiheuta ongelmia, pinta harjataan puhtaaksi ja sen jälkeen sen voi uudelleen maalata. Jos haluaa pitää punamullalla maalatut pinnat vastamaalatun näköisinä, joutuu maalauksen uusimaan noin 10 vuoden välein.

Keittomaalin sideaineena on ruis – tai vehnä jauhoista saatava kasvitärkkelys, josta pitkään keittämällä muodostuu liisteriä. Se tarttuu puun pintaan ja sitoo väripigmentin. Maalissa käytettävä vihrilli (sulfaatti), rautavihrilli punamullassa ja sinkkivihrilli keltamullassa, toimii puretusaineena kiinnittäen väriä puukuituihin samaan tapaan kuin villalankojen kasvivärijäykkessä. Se torjuu myös lahoa ja homeita. Pigmenttinä käytetään yleensä rautapitoista maaväriä, punamullaa.

Suomessa käytettiin punamullaa sekoitettuna tervaan tai muihin aineisiin jo 1500-luvulla. Ruotsissa Falunissa aloitettiin punamullan valmistus jo keskiajalla, nykyisin siellä poltetaan kaivosjätteistä lietettyä rautapitoista maaväriä. Polttouunin kuumuus määrittää värin tummuuden,



mitä kuumempi uuni sitä tummempi väri. Aikaisemmin, kun haloilla lämmitettävien uunien lämpötila oli vaikea saada korkeaksi, punamullan väri jäi vaaleaksi. Vuosikymmenien kuluessa sävy on jatkuvasti tummentunut kuluttajien toivomuksesta. Vanhainaikaisen helakan ns. italiapunaisen käyttö on viime vuosina kuitenkin lisääntynyt.

Rantaituvalla keitettiin kesän ainoana sadepäivänä 16. heinäkuuta punamullaa Paussi-kioskin uutta ulkorakennusta varten. Tarvikkeet mullan keittämiseen eli 16 kg italianpunaista punamullaa ja 3 kg rautavihrilliä haettiin Parkon Rautakaupasta Myllykylästä. Tarvitavat 6 kg ruisjauhoja saatiin lähikaupasta ja kourallinen merisuolaa löytyi keittiön hyllystä. Ohje keittomaaliin valmistamiseen löytyi museoviraston internetsivuilta.

Suureen rautapataan laitettiin 60 litraa sadevettä ja tuli alle. Veden kuumenemista odotellessa ruisjauhot liotettiin kylmään veteen. Kolmeen ämpäriin oli laitettu viisi litraa sadevettä kuhunkin ja jauhot sekoitettiin veden sekaan. Vettä oli varattu liian vähän ja allekirjoittanut sekoitti jauhot liian nopeasti, jolloin niistä muodostui vähän paakkuja. Ensi kerralla laitaa pataan vähemmän vettä, jolloin ruisjauhoja varten jää enemmän ja saan löysemppää puuroa. Lisäksi käytän varpuvispilää tai sen nykyaikaista muunnosta jauhojen vatskaamiseen, jolloin paakkuja ei niin helposti synny.

Rautavihrilli lisättiin kuumenevaan veteen ja veden ollessa kiehumispisteessä lisättiin siihen ruisvelli koko ajan sekoittaen vanhalla airola. Keitos kuumennettiin lähes kiehumispisteeseen ja kuumentamista jatkettiin kahden tunnin ajan, melkein koko ajan hämmentäen pohjaan palamisen estämiseksi. Tämä jälkeen lisättiin punamullaa vähitellen ja keittosen annettiin hautua vielä puolituntia. Navetan seinää kokeiltiin eri sävyjä ja todettiin, että pelkkä italiapunainen lisättynä noin 2 dl tummempaa sävyä on paras.



Myös lapset saavat maalata myrkyttömällä keittomaalilla, jos haluavat.

Lopuksi pataan heitettiin vielä kourallinen merisuolaa säilyvyyden parantamiseksi. Siitä ei kuitenkaan ollut hyötyä lämpötilan kivutessa päivällä yli 30 asteen ja yölämpötilan ollessa yli 20 astetta. Muutaman tällaisen päivän jälkeen punamulta alkoi käydä ja maalaamiselle tuli kiire. Käyminen heikensi hieman punamullan maalattavuutta ja haju oli epämiellyttävä, mutta lopputulokseen se ei vaikuttanut.

Ensimmäiset maalaukset tehtiin suoraan kattilasta, jolloin maalaaminen oli helppoa, maali oli sopivan sakeaa ja tuoksui hyvälle. Maalausta jatkettiin muutaman päivän kuluttua ja lapsetkin saivat osallistua, sillä keittomaali on myrkytöntä ja lähtee vedellä ja saippualla pois. Vanhat piharakennukset ehostuivat kuumasti, kun ne saivat uuden kauniin maalipinnan. Maali loppui kesken ja tarkoitus on keittää lisää, kunhan tulee sadetta ja metsäpalovaroitus on ohi.

Rantaituvalta voi kysellä keittomaalia. Sitä keitetään sen mukaa, kun tarvetta ilmenee. Keltaistakin keittomaalia on tarkoitus kokeilla. On kuitenkin huomioitava, että keittomaali ei tartu, jos pinta on aikaisemmin maalattu öljy- tai lateksimaalilla. Tällöin maali on ensin poistettava. Kaupassa myydään nykyisin Punamultamaalina punaiseksi sävytettyä lateksimaalia. Jos pinta on maalattu tällä maalilla, on se myös poistettava. Keittomaalilla maalattu pinta voidaan suoraan maalata uudelleen.

MH

# MÄNTLAHDEN JA PYÖTSAAREN RANNAT EHOSTUVAT

Mäntlahtelaisilla ja pyötsaarelaisilla on yhteinen ongelma, kasvillisuus on lisääntynyt ja heikentänyt meriveden virtausta ja veneellä liikkumista etenkin salmipaikoissa. Mäntlahdessa on osakaskunnan toimesta ja Haminan kaupungin tukemana Kylänlahdesta niitetty kaisloja ja niittoja on tarkoitus jatkaa kahtena seuraavanakin vuonna.

Pyötsaaren on suunnitteilla suurempi hanke, salmikohdista aiotaan poistaa ylimääräinen kasvillisuus ja kivet sekä ruopata mataloituneita kohtia niin, että vesi pää-

see taas vapaasti virtaamaan. Työt on tarkoitus tehdä kaivinkoneella lautta- sekä maatyönä ja osin niittotyönä. Massat läjitetään läheisille tonteille ja vesijätömaalle tontinomistajien kanssa tehtävän suunnitelman ja sopimuksen mukaisesti. Siirrettävistä kivistä tehdään läjitysmassoille valumaesteitä. Hanke on tarkoitus aloittaa tämän vuoden syyskuussa ja Pyötsaaren Kalastuskunta hoitaa pääosuuden salmien puhdistuksesta. Tontinomistajille jää oman ranta-alueen puhdistus ja viimeistely.

MH

## SULO MÄKELÄ VIIKKO KESÄLLÄ 2010

Vuoden 2011 elokuun ensimmäiselle viikolle suunnitellun Sulo Mäkelä viikon juhlatoimikunta, joka koostuu Mäntlahden kylän yhdistysten sekä kaupungin, seurakunnan ja kansalaisopiston edustajista on hyvässä vauhdissa. Tulossa on suuri ponnistus, johon tarvitaan kaikki mahdollinen osaaminen ja työvoima. Toimikuntaa on kutsuttu lisää toimijoita sitä mukaan, kun on näyttänyt tarpeelliselta.

Toivolaan kootaan näyttely kuvanveistäjä Sulo Mäkelän yksityisessä omistuksessa olevista töistä. Jos omistat taiteilijan teoksia ja olet halukas lainaamaan sen/niitä näyttelyyn, niin otathan kuluvan vuoden loppuun mennessä yhteyttä Jouko Sahalaan, joka kartoittaa teoksia. Joukon puhelinnumero on 0500 544 520.

### SULO MÄKELÄ JUHLAVIIKON ALUSTAVA OHJELMA:

#### Toukokuussa 2011

- järjestetään aiheesta piirustuskilpailu Vilniemen koulun oppilaille. Parhaat työt asetetaan näytteille Simeon-saliin 31.7. jolloin piirustuskilpailun parhaat palkitaan.

#### 22.7. perjantai

- katkelma Saviukko-näytelmästä Haminan iltatorilla

#### 31.7. sunnuntai

- Juhlajumalanpalvelus Marian kirkossa, kukkien lasku Esivanhempien muistomerkillä ja kirkkokahvit Simeon-salissa.  
- kukkien lasku Myllykylän sankarihaudalle ja Sulo Mäkelän haudalle  
- kukkien lasku sankarihaudoille, joissa on Sulo Mäke-

län veistämä patsas (Myrskylä, Jurva, Miehikkälä ja Virojoki)

- Ruissalon kirjaston Sulo Mäkelä -sali avoinna klo 13-15

#### 5.8. perjantai

- Toivolassa Saviukko, näytelmä Sulo Mäkelän elämästä

#### 6.8. lauantai

- noin klo 13, kesto n. 1 h laatan paljastaminen Sulo Mäkelän syntymäkodin seinälle

- avoimet ovet ja musiikkiesitys Riissuon taiteilija-ateljeessa välittömästi laatanpaljastuksen jälkeen n. klo 14-16

- Toivolassa näyttely Sulo Mäkelän yksityisomistuksessa olevista teoksista

- Toivolassa Saviukko, näytelmä Sulo Mäkelän elämästä

#### 7.8. sunnuntai

- Toivolassa näyttely Sulo Mäkelän yksityisomistuksessa olevista teoksista

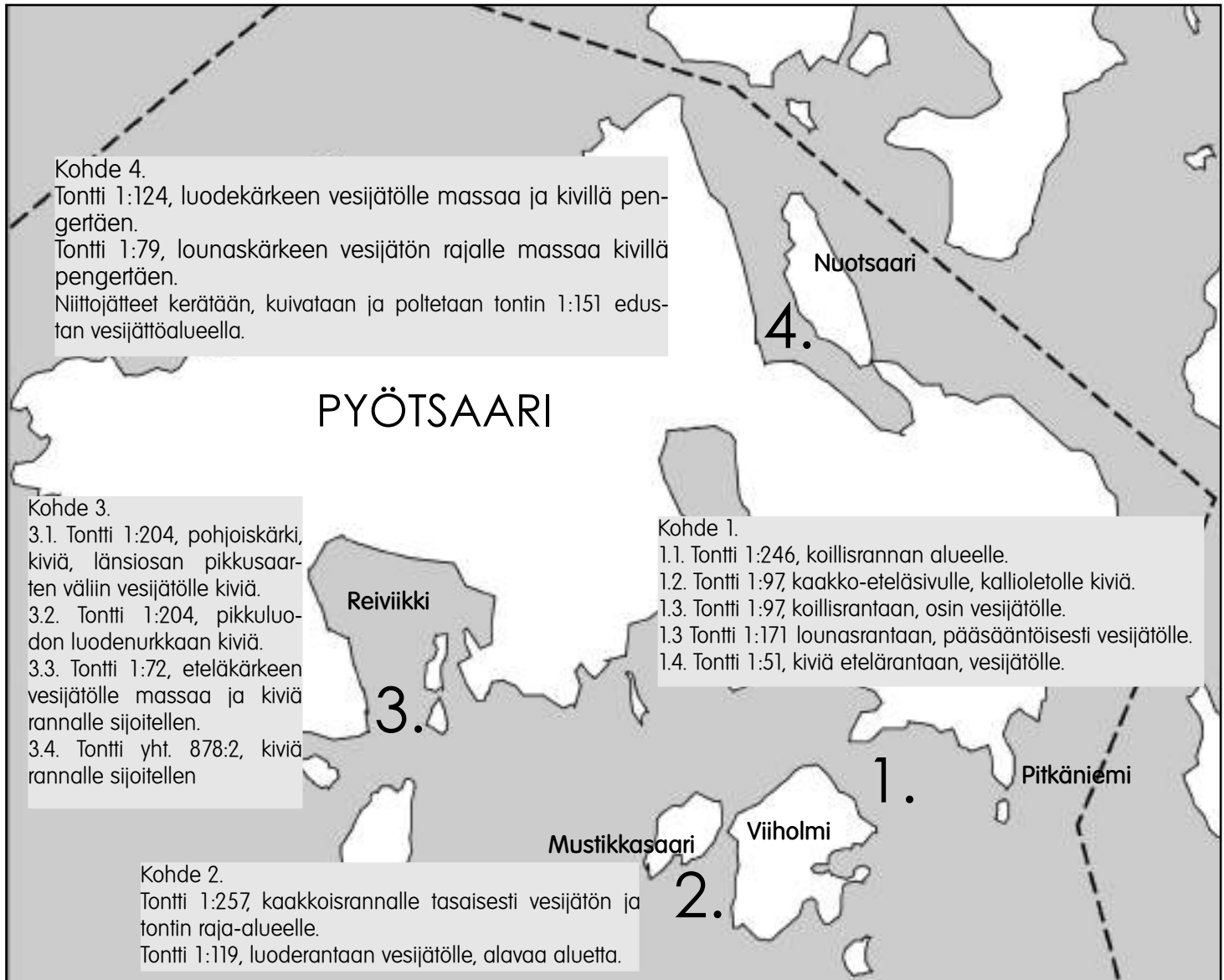
- avoimet ovet ja musiikkiesitys Riissuon taiteilija-ateljeessa

- Toivolassa Saviukko, näytelmä Sulo Mäkelän elämästä

#### HUOM!

Kuvanveistäjä Sulo Mäkelän yksityisomistuksessa olevien teosten kartoitus jatkuu vuoden 2010 loppuun. Jos omistat taiteilijan teoksia, otathan yhteyttä Jouko Sahalaan puh. 0500 544 520.

MH



## HOITOTOIMENPITEITÄ VAATIVAT KOHTEET JA SUUNNITELLUT TOIMENPITEET:

### • Kohde 1. Pyötsaaren ja Viiholmin välinen salmisto. Alueella on vapaa-ajan asuntoja.

- Pääsalmi on mataloitunut ja vesikasvillisuuden kasvu on runsasta, mikä on lisännyt virtauksen vähenemistä
- Pohjukan salmi kaislikon kokonaan peittävä, virtausta vain ylävedellä
- Alueen pintalevän määrä on runsas kesällä

#### Toimenpide:

- kaislikon poistaminen, kivien poistoa ja salmien ruoppausta

### • Kohde 2. Viiholmin ja Mustikkasaaren välinen salmi. Alueella on vapaa-ajan asuntoja.

- Salmi on mataloitunut ja vesikasvillisuuden kasvu on runsasta, mikä on vähentänyt virtausta. Virtausleveyttä keskivedellä vain metri keskisalmissa. Avataan luonnolliseen leveyteensä
- Alueen pintalevän määrä on runsas kesällä

#### Toimenpide:

- kaislikon poistaminen, kivien poisto ja salmen ruoppaus

### • Kohde 3. Reiviikin lahden suulla olevat salmet.

- Salmet ovat mataloituneet ja niiden virtaus on vähentynyt, mikä on johtanut Reiviikin lahden tilan kiihtyvään huonontumiseen

#### Toimenpide

- salmien ruoppausta ja kivien poistoa

### • Kohde 4. Nuotsaaren ja Pyötsaaren välinen salmi ja vesialue. Alueella on vakituista asutusta ja vapaa-ajan asuntoja.

- Alue on mataloitunut ja vesikasvien runsas kasvusto on tehnyt veneellä kulkemisen lähes mahdottomaksi

- Kesällä pintalevän määrä on runsasta

#### Toimenpide

- Kasvillisuuden niittoa useana vuonna 2-3 kertaa kesässä

- Nuotsaaren ja Pyötsaaren välisen salmen ruoppaus Nuotsaaren eteläpäässä

## TAPAHTUMAKALENTERI

- Klamilan kesätori perjantaisin 11.6. - 20.8. klo 18 alkaen
- Klamilan kylätupa Ronkuli avoinna ainakin ti-ke-to 9.30-13.30 ja pe klo 20:een kesätorin aikaan, talviaikautaukset avoin.
- SYYSKUU
- Tiistaisin klo 18 Lentopalloa Rantaituvan kentällä, jatkuu niin kauan kuin ulkokentällä taitaa.
- 24.9 Sydänkylän Vesiosuuskunnan perustava kokous Sydänkylän VPK - talolla alkaen klo 18.00
- 26.9.2010 klo 10-15 Silakkamarkkinat Klamilan kalasatamassa
- Vetreä-ryhmän toiminta alkaa torstaina 9.9 klo 11:15 Toivolassa

## KANSALAI SOPISTO KYLILLÄ

Lihashaskuntojumppa, Anna-Maria Osola-Tähtinen

SL 14.9. - 7.12. ti 18.30 - 19.15

Mäntlahti, Toivola

Mäntlahden kyläteatteri, Ninni Suntio

SL 16.9. - 9.12. to 18.00 - 20.30

Mäntlahti, Toivola

Näisten kuntojumppa, Ritva Takala

SL 15.9. - 8.12. ke 18.45 - 19.30

Pyölintalo, Klamila, Museotie 1765

Kudonta, Mirja Leinonen

SL 27.9. - 20.12. ma 15.00 - 17.30

Klamilan pienteollisuustalo, Häppiläntie 728

Kitara/Piano / Quitar and piano, Markku Malmi

SL 13.9. - 13.12. ma 17.00 - 18.30

Klamilan koulu, Museotie 1979

## ALLE KOULUIKÄISET

Päiväkerhot alle kouluikäisille perjantaisin klo 9.30-11.30 (3.9 alkaen) Klamilan kirkon kerhuhuone

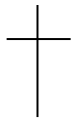
Perhekerhot alle kouluikäisille lapsille ja heidän vanhemmilleen, isovanhemmille ja hoitajille tiistaisin klo 9.30-11.30 Klamilan kirkon kerhuhuone



## KLAMILAN KYLÄKIRKKO

• su 12.9. klo 13 messu

muutokset mahdollisia, katso kaakonkulma-lehdestä kirkollisia ilmoituksia



## HOI!

Kuvanveistäjä Sulo Mäkelän yksityisomistuksessa olevien teosten kartoitus jatkuu vuoden 2010 loppuun. Jos omistat taiteilijan teoksia, otathan yhteyttä Jouko Sahalaan puh. 0500 544 520.

## HISTORIA HUKASSA ?

Mäntlahden Toivolassa vietettiin kyläjuhlaa 5.9. Tarjolla oli kalasoppaa ja kahvia sekä historioitsija Martti Korhosen mielenkiintoinen luento. Näytteillä oli myös Eino A. Yrjösen rakennuspiirustuksia Mäntlahden taloista ja navetoista, Veli-Matti Kinnusen arkistoista. Juhlan oli järjestänyt syntyperäisistä mäntlahtelaisista koottu historiatoimikunta, jonka tavoitteena on julkaista kyläkirja.

Paikalle kokoontui runsaasti sekä nykyisiä että entisiä kyläläisiä. Martti Korhonen valotti mielenkiintoisella tavalla Mäntlahden kylän historiaa 1700-luvulla eläneen Valpuri Mikontyttären näkökulmasta, jonka elämään mahtui paljon vastoinkäymisiä. Oli katovuodet ja tauteja kuten Tallinnasta levinnyt rutto sekä useita sotia. Martti Korhonen vastaili yleisön esittämiin kysymyksiin ja antoi neuvoja kyläkirjan laadintaan.

Erialaisten muistelujen tallentamista hän piti hyvänä, mutta muistutti, että kylästä hävinneen postin, koulun ja kauppojen historia on tärkeää tallentaa. Niiden tarinat lehtemme toimitus onkin jo koonnut. Koulun historiasta on julkaistu kirja Mäntlahden Kansakoulun Muistikirja, jonka toista painosta on vielä saatavilla. Postin historia löytyy Rannataikaa lehden numeroista 1/2005 ja 2/2005 ja kauppojen tarinat numerosta 2/2006.

Tilaisuuden lopuksi Matti Seppälä kertoi kyläkirjahankkeesta ja Risto Muurman ensi vuonna toteutettavan Sulo Mäkelä viikon suunnitelmista.



Mäntlahtelaisille tarjottiin lohisoppaa Mäntlahden anonyymien historiatoimikunnan toimesta sunnuntaina 5. syyskuuta. Ruokajonohan siitä syntyi.

## MÄNTLAHDESSA EI UIMARANTAA

Mäntlahdessa on ihmetelty, miksi kylässä, joka on aivan meren rannalla, ei ole lapsille virallista uimarantaa. Olisiko mahdollista kunnostaa ranta esim. Veneentekijäntien suunnalta ennen Upseerikylää. Naapurikylä Rakilan Kalarantaan on Seepura-rahoituksen avulla kunnostettu uimaranta.